

ประโยค ๑-๒
และเปรียบเทียบ ปีที่ ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔

๑. อะไรชื่อว่าอักษร และอักษรนั้น แปลว่าอย่างไรได้บ้าง
๒. พยัญชนะสนธิ ได้สนธิกริโยปกรณ์เท่าไร อะไรบ้าง เอวส เป็นสนธิอะไร ตัดต่ออย่างไร
๓. ศัพท์เช่นไร เรียกว่าอพยยศัพท์ และใช้อย่างไร จงแจก ทิ ศัพท์ (สังขยา) เฉพาะ อิตถิลิงค์ ด้วยวิภัตติทั้ง ๗ มาดู
๔. อะไรจัดเป็นนวางก มีเท่าไร อะไรบ้าง จงเขียนวิภัตติในหมวดดวตฺตมานา และ กาลาติปกตฺติ เฉพาะอิตฺตโนบท มาดู
๕. กิตก์เป็นชื่อของอะไร แบ่งเป็นเท่าไร อะไรบ้าง รูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ เป็นรูปและ สาธนะอะไร
 - ก. อวสนฺติ เอตฺถาติ อวาโส
 - ข. กจฺฉิยเตติ คมนํ
๖. จงบอกชื่อสมาสต่อไปนี้
 - ก. รณฺโณ ปุตุโต ราชปุตุโต
 - ข. จนฺทิมมา จ สุริโย จ จนฺทิมสุริโย
 - ค. จิตฺตา สิริ ยสฺมี โส จิตฺติริ
 - ฅ. ปพฺพตฺตสฺส ติโร ติโรปพฺพตฺ
 - ง. สงฺขํ อิว ปณฺฑารํ สงฺขปณฺฑารํ
๗. รากาติตฺททิตฺต ฐานตฺททิตฺต เสฏฺฐตฺททิตฺต มีปัจจัยเท่าไร อะไรบ้าง กาสาว์ เมธาวิ ลงปัจจัยอะไร ในตฺททิตฺตไหน จงตั้งวิเคราะห์มาดู

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

เฉลย ประโยค ๑-๒
และเปรียญตรี ปีที่ ๑-๒
ปัญหาบาลีไวยากรณ์

๑. เสียงก็ดี ตัวหนังสือก็ดี ชื่อว่าอักษร แปลว่า ไม่รู้จักสิ้นอย่าง ๑ ไม่เป็นของแข็งอย่าง ๑
๒. ได้สนธิกริโยปกรรม ๕ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อากโม ๑ ปกติ ๑ สญญโค ๑ ๑ เอวิส เป็นโลปพยัญชนะสนธิ ตัดเป็น เอวิ-อสุส เมื่อลบสระเบื้องปลายที่มีติดกติดอยู่หน้าแล้ว ถ้าพยัญชนะเรียงกัน ๒ ตัว ลบเสียตัวหนึ่ง ต่อกันได้รูปเป็น เอวิส ๑
๓. ศัพท์จำพวกหนึ่งซึ่งจะแจกด้วยวิภัติทั้ง ๗ แปลงรูปไปต่าง ๆ เหมือนนามทั้ง ๓ ไม่ได้ คงรูปอยู่เป็นอย่างเดียว เรียกว่า อพยยศัพท์ ๆ นี้ เป็น อุปสรรคบ้าง นิบาตบ้าง ปัจจัยบ้าง ๑ **อุปสรรค** สำหรับใช้นำหน้านาม และกริยาให้วิเศษขึ้น เมื่อนำหน้านาม มีอาการคล้ายคุณศัพท์ เมื่อนำหน้ากริยา มีอาการคล้ายกริยาวิเศษนะ นิบาต สำหรับลงในระหว่างนามศัพท์บ้าง กริยาศัพท์บ้าง บอกกาลปนะกาล ที่เป็นต้น **ปัจจัย** ลงท้าย นามศัพท์ เป็นเครื่องหมายวิภัติบ้าง ลงท้ายธาตุ เป็นเครื่องหมาย กริยาบ้าง

ติ ศัพท์ ในปกติสังขยา อิตถิลิงค์ แจกอย่างไร

พหู.

ป.	ติสุโส
ท.	ติสุโส
ต.	ติหิ
จ.	ติสุสนัน
ปญ.	ติหิ
ฉ.	ติสุสนัน
ส.	ติสุ

๔. กิริยาศัพท์ที่ประกอบด้วยวิภัติ กาล บท วจนะ บุรุษ ธาตุ ปัจจัย จัดเป็นวาก
คือกล่าวบทที่เป็นประธานของกิริยา มี ๕ อย่าง คือ กัตตุวาก ๑ กัมมวาก ๑
ภาววาก ๑ เหตุกัตตุวาก ๑ เหตุกัมมวาก ๑ ฯ

วตุตมามา		กาลาติปตุติ	
เต	อนเต	สฺสถ	สฺสึสุ
เส	วฺเห	สฺสเส	สฺสวฺเห
เอ	มฺเห	สฺสํ	สฺสามฺเห ฯ

๕. เป็นชื่อของศัพท์ที่ท่านประกอบปัจจัยหมู่หนึ่งซึ่งเป็นเครื่องกำหนดหมาย
เนื้อความของนามศัพท์ และกิริยาศัพท์ที่ต่างๆ กัน แบ่งเป็น ๒ คือ เป็น
นามศัพท์อย่าง ๑ เป็นกิริยาศัพท์อย่าง ๑ ฯ

ก. เป็นกัตตุรูป อธิกรณสาธนะ

ข. เป็นภาวรูป ภาวสาธนะ

๖. ก. นัจฉฐิตปฺปฺริสสมาส

ข. อสมมาหารทวันทวสมาส

ค. สัตตมีตุลยาธิกรณพหุพพิหิสมาส

ฅ. อพยยิภาวสมาส-นิปาตปฺพพะกะ

ง. วิเสสโนปมบท กัมมชารยสมาส-อุปมาปฺพพพท

๗. ราคาติตฺทิต มีปัจจัย ๑ คือ ฅ ฯ ฐานตฺทิต มีปัจจัย ๑ คือ อีย ฯ

เสฏฐตฺทิต มีปัจจัย ๕ คือ ตร ตม อียิสฺสก อีย อิกฺฐ ฯ

กาสาวิ ฅ ปัจจัย ในราคาติตฺทิต วิ. กสาเวน รตุตฺ วตุตฺ กาสาวิ

เมธาวิ วิ ปัจจัย ในตสฺสตฺทิตฺทิต วิ. เมธา อสุส อตุตฺติ เมธาวิ ฯ

พระราชเวที วัดเบญจมบพิตร

สนามหลวงแผนกบาลี

เฉลย.

ตรวจแก้.